

אמירת ועל הניסים בחנוכה ופורים

שוע"ר סי' עא

ב ויש לו גם כן לקרות קריאת שמע של ערבית מבעוד יום ... שיהיה פטור בלילה ... מפלג המנחה ולמעלה שהוא לילה גמור לענין תפלה לר' יהודה.

שוע"ר סי' קפח

ו בשבת ויום טוב וחולו של מועד וראש חודש צריך להזכיר קדושת היום בברכת המזון ... ולפי שהזכרה היא בקשת רחמים קבעוה בברכת בונה ירושלים שהיא ג"כ בקשת רחמים ולא בברכת הארץ כמו על הנסים בחנוכה ופורים שהיא הודאה.

ז היה אוכל בשבת ונמשכה סעודתו עד שחשיכה אפילו כמה שעות בלילה מזכיר של שבת בברכת המזון לפי שהכל הולך אחר התחלת הסעודה שאז חל עליו חיוב הזכרה מעין המאורע ולא נפקע ממנו חיוב זה ביציאת היום. וה"ה לראש חודש חנוכה ופורים. וי"א שבראש חודש חנוכה ופורים הואיל ואין בהם תוספת מחול על הקדש אינו מזכיר מעין המאורע אחר שיצא היום. ואין נוהגין כן...

מכל מקום אם לא התפלל ערבית ומוצאי שבת הוא ראש חודש מזכיר של שבת וגם של ראש חודש, אם אכל כזית משחשיכה, ואין כאן סתירה, כיון שמזכיר של שבת תחלה ואח"כ של ראש חודש ... וה"ה במוצאי שבת לראש חודש כשמזכיר של שבת לא עשה עדיין דבר הסותר לזה, ואח"כ כשמזכיר של ראש חודש האמת הוא שהוא מזכיר.

ויש אומרים שאעפ"כ זו סתירה היא, ולכן מזכיר של ראש חודש שהיא חובה לדברי הכל ולא של שבת שהיא מחלוקת. אבל במוצאי שבת של חנוכה ופורים מזכיר של שבת ולא של חנוכה ופורים, לפי שכל יום שאין בו קרבן מוסף אין הזכרתו חובה בברכת המזון כמ"ש סי' תרפ"ב (עיין לעיל סי"ד) ותרצ"ה. והעיקר כסברא הראשונה.

שוע"ר סי' רסא

ד יש אומרים שמצות עשה מן התורה להוסיף מחול על הקדש באיסור עשיית מלאכה בכניסת שבתות ויו"ט וביציאתם שנאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב (מערב עד ערב תשבתו שבתכם) ... כל מקום שנאמר שבות מוסיפים מחול על הקדש מלפניה ולאחריה.

ה זמן תוספת זה מלפניה ... אם רוצה להקדים ולקבל עליו תוספת שבת מפלג המנחה ולמעלה ... הוא עשה ורביע זמניות קודם תחלת השקיעה.

שוע"ר סי' תפט

מנהג העולם לקרות קריאת שמע של ערבית מפלג המנחה ואילך לפי שסומכין על האומרים שמפלג המנחה ואילך כשם שהוא כלילה לענין תפלת ערבית לרבי יהודה כך הוא כלילה לענין קריאת שמע של ערבית וא"כ הוא הדין שהוא כלילה לענין ספירת העומר לרבי יהודה לפי דבריהם ומכל מקום צריכים לחזור ולספור כשיגיע הזמן לפי שהעיקר כהאומרים שמפלג המנחה אינו חשוב כלילה אפילו לרבי יהודה אלא לענין תפלה בלבד אבל לא לענין שאר דברים שמצותם בלילה.

שו"ע סי' תערב

א מדליקין נר חנוכה ... ויש מי שאומר שאם הוא טרוד יכול להדליק מפלג המנחה ולמעלה.

שו"ע סי' תרצב

ד מי שהוא אנוס קצת ואינו יכול לילך לבית הכנסת, וצריך להמתין עד אחר שיקראו הקהל, וקשה עליו לישב בתענית כל כך, יכול לשמוע קריאתה מבעוד יום מפלג המנחה ולמעלה.

אג"ק ח"ד אגרת ד'תשצג

הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע למעשה, לפני איזה שנים לאחרי ביאתו כאן שהיתה הקביעות כמו השתא [סי' השיחות ה'תד"ש ע' 40], – שאותם שאכלו כזית הן ביום והן משחשכה (כמובן ע"י פריסת מפה וקידוש) יאמרו רצה ואח"כ יעלה ויבוא.